

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Реставрація творів образотворчого мистецтва

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Другого (магістерського) рівня

Спеціальність **023** «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

Галузь знань **02** Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від “13 ”11. 2023 р.

м. Івано-Франківськ -2023р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Реставрація творів образотворчого мистецтва
Освітня програма	Образотворче мистецтво
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Освітній рівень	другий (магістерський)
Статус дисципліни	(вибіркова)
Курс / семестр	2 курс, 3 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 4 год. Семінарські заняття – 26 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5001

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)

Мета курсу полягає у вивченні теоретичних основ з реставраційної діяльності, а також бази понять та категорій, оволодіння технологічними знаннями, котрі є першоосновою для успішної професійної майстерності. Завданнями, що стоять при викладанні дисципліни «Реставрація творів образотворчого мистецтва» є : вивчення методів дослідження в реставраційній справі, формування відповідального відношення до творів образотворчого мистецтва та безпечної діяльності в процесі роботи. У разі успішного вивчення дисципліни поглиблюються знання з теорії живопису та правильної творчої художньої діяльності.

Підсумкова форма контролю із дисципліни-залік.

Компетентності

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК. 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК. 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК. 4. Здатність проводити діагностику стану збереженості мистецьких об'єктів, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання у відповідності до вимог сучасної наукової реставрації.

СК. 6. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.

СК. 8. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій в контексті проведення мистецтвознавчих та реставраційних досліджень.

Програмні результати навчання

РН 3. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).

РН 4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

РН 7. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.

РН 8. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

РН 15. Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Загальні принципи реставрації картин. Основні вимоги, що постають перед реставратором. Методи фізичного та хімічного дослідження.	Визначити стан картини перед реставрацією. Розуміти характер Ультрафіолетового, інфрачервоного випромінювання та властивості рентгенівських	Письмове завдання

		променів.	
2.	Олійний живопис на полотні, особливості письма, способи дослідження.	Ознайомитися з особливостями письма в техніці олійного живопису.	Практична робота
3.	Види біошкідників у олійному живопису та боротьба з ними.	Розрізняти біошкідників в олійному живописі та навчитися боротьбі з ними.	Практична робота
4.	Місцеве закріплення фарбового шару в олійному живопису. Технологія місцевого закріплення фарбового шару в олійному живопису, основні відомості.	Засвоїти технологію місцевого закріплення фарбового шару в олійному живопису.	Практична робота
5.	Робота з живописним полотном. Робота з поверхнею фарбового шару в олійному живописі. Змивання забруднень в олійному живописі. Видалення лаку часткове та остаточне. Технологія виконання робіт.	Виконати практичну роботу в матеріалі-змивання забруднень в олійному живописі.	Практична робота
6.	Промивання та розчистка картин. Промивання та розчистка картин. Приклади застосування, вимоги. Промивання картин від поверхневих забруднень. Технологічна схема виконання робіт. Суміші для поверхневого очищення. Суміші для часткового видалення лаку. Знаття лаку.	Засвоїти технологію промивання картин від поверхневих забруднень та часткового видалення лаку.	Практична робота

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів

Практичні заняття	60
Самостійна робота	40
Залік	
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Практичні з-тя	10	10	10			10	10							10				60
Самостійна р-та															40			40
Індивідуальні завдання																		
Залік /Екзамен																		
Всього за тиж-нь	10	10	10			10	10							10	40			100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

Практичне заняття – 10 балів	
Кількість балів	Національна шкала
9-10	5 (відмінно)
7-8	4 (добре)
5-6	3 (задовільно)
1	2 (незадовільно)

Самостійна робота – 40 балів	
Кількість балів	Національна шкала
36-40	5 (відмінно)
31-35	4 (добре)
20-30	3 (задовільно)
1-19	2 (незадовільно)

Семестровий (підсумковий) контроль за 3 семестр проводиться у формі заліку. Навчання оцінюється за 100 бальною шкалою.

Шкали оцінювання

Університетська	національна	Шкала ЄКТС
90-100	зараховано	A
80-89		B
70-79		C
60-69		D
50-59		E
26-49	незараховано	FX
1-25		F

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

6. Ресурсне забезпечення

Рекомендована література

Базова

1. Бідзіля О.В. Комахи-шкідники музейних колекцій : Методичний посібник з ідентифікації. ННДРЦУ. – Київ : Національний науково-дослідний реставраційний центр України, 2019. – 72 с. : іл..150

2. Духовна велич: меморії видатних українців. Наукова реставрація до 30-річчя Незалежності України : каталог виставкового проєкту. - Київ : Національний науково-дослідний реставраційний центр України, 2021. – 288 с : іл.

3. Жердзицький В. Є. Живопис. Техніка і технологія: навчальний посібник. – Х. : Колорит, 2006. – 327 с.

4. Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища. /Збірник офіційних документів. – К.: Істина, 2002. – 336 с.

5. Коваль Е.З., Митківська Т.І. Мікологічне обстеження музейних пам'яток / ННДРЦУ. – К., 2014. – 240 с., іл.

6. Наукова реставрація. Історія, сучасність, шляхи модернізації: наукові доповіді XI Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 11–14 вересня 2018 року) / ННДРЦУ. Київ : Національний науково-дослідний реставраційний центр України, 2018. – Ч. 1. – 392 с. – Ч. 2. – 312 с.

7. Паур І. Навчальна дисципліна "Сфрагістика і геральдика" для студентів спеціальності "Реставрація творів мистецтва": з досвіду викладання // Проблеми дидактики історії. - 2019. - Вип. 10. - С. 147-152. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prdist_2019_10_19.

8. Ревенок Н. Наукова реставрація творів декоративно-ужиткового мистецтва в системі вищої художньої освіти // Українська академія мистецтва. - 2021. - Вип. 30. - С. 92-106. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uam_2021_30_14.

9. Ревенок Н. Методичні рекомендації для курсу навчальної дисципліни "Реставрація скульптури та творів декоративно-ужиткового мистецтва з кераміки" / Н. Ревенок // Українська академія мистецтва. - 2016. - Вип. 25. - С. 67-76. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uam_2016_25_9.

10. Сланський Б. Техніка живопису та реставрації; авт. перед. та упоряд. І. Дорофієнко. Київ : Мистецтво, 2009. – 304 с. : іл.

11. Стасюк О. Реставрація творів мистецтва та архітектури з каменю – виклики та відповіді// Вісник Національного університету "Львівська

політехніка". Архітектура. - 2020. - Vol. 2, Iss. 1. - С. 48-53. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPARX_2020_2_1_8.

12. Тимченко Т. Р. Методи захисту основ станкового живопису (історія та сучасні технології). Київ : Задруга, 2015. – 98 с. : іл.

13. Титов М. Визначення та опис стану збереженості творів станкового живопису. Луганськ : Світлиця, 2007. – 36 с. : іл.

14. Титов М. Техніка і технологія темперного жовткового іконопису. Київ : BONA MENTE, 2005. – 96 с. : іл.

15. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання. Львів: Аверс, 2010. – 496 с.

Допоміжна

1. Музеї народного мистецтва та національна культура: збірник наукових праць за ред. д-ра мист. М. Селівачова. – К.: Златограф, 2006. – 268 с., іл..

2. Словник українського сакрального мистецтва / [М. Станкевич, С. Боньковська, Р. Василик, Л. Герус, Р. Забашта, Р. Захарчук-Чугай, І. Зіньків, М. Моздир, В. Тарас, Я. Тарас, О. Шпак] – Л.: Афіша, 2006. – 286 с.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
2. Наукова бібліотека Інституту мистецтв.
3. Обласна наукова бібліотека імені Івана Франка.
4. Фонди Музею мистецтв Прикарпаття.
5. Фонди Львівського національного музею

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, м. Івано-Франківськ, вул. Української перемоги 34 а, Навчально-науковий інститут мистецтв, каб. 306. Сайт кафедри: https://odpmr.pnu.edu.ua/?_gl=1*391uuo*_ga*ODkyMDI2OTUxLjE2OTE0Nzc4NDI.*_ga_B6J5G9CVS8*MTY5MjUzMjYyMi45LjEuMTY5MjUzMjYyNC4wLjAuMA..&_ga=2.126043917.1265405861.1692521273-892026951.1691477842

	електронна адреса кафедри: kodpmr@pnu.edu.ua
Викладач	Доцент Попенюк Ю.А.
Контактна інформація викладача	Електронна адреса yuliya.popenyuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО: 1. Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція) у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування. 1. Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція), https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf , в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;2. Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені

	Василя Стефаника (нова редакція), https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf , в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять, підготовки індивідуальних творчих завдань (проектів, презентацій, рефератів) та опрацювання літератури із лекційних курсів.
Додаткові бали	Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за написання рефератів, поглиблене вивчення певних питань за додатковою літературою з лекційних курсів; виконання додаткових завдань із семінарських занять.
Неформальна освіта	Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf

